Η ΒΑΣΑΝΙΣΜΕΝΗ ΖΩΗ ΕΝΟΣ ΜΕΓΑΛΟΥ ΖΩΓΡΑΦΟΥ

ΟΤΑΝ Ο ΟΥΤΡΙΛΛΟ ΕΠΕΦΤΕ ΑΝΑΙΣΘΗΤΟΣ ΑΠ' ΤΟ ΜΕΘΥΣΙ...

[Από τὸ περίφημο βιβλίο τῶν Φιλολογικῶν Ἀναμνήσεων τοῦ Φρανσὶ Καρκὸ]

ΕΧΟΥΜΕ γράψει καὶ ἄλλοτε στὸ «Μπουκέτο» γιὰ τὴ ζωὴ καὶ τὶς δραματικὲς περιπέτειες τοῦ Μωρὶς Οὐτριλλό, τοῦ διασήμου Γάλλου ζωγράφου, ὁ ὁποῖος, ὕστερ' ἀπὸ πολλὰ χρόνια φτώχειας, δυστυχίας καὶ κατατρώσεως, κατώρθωσε ἐπιτέλους νὰ γνωρίση τὴ δόξα καὶ τὸν πλοῦτο. Σήμερα ἐδῶ σᾶς παραθέσουμε μερικὰ χαρακτηριστικὰ ἀνέκδοτα ἀπὸ τὴ ζωή του, παρμένα ἀπὸ τὸ γνωστὸ στοὺς ἀναγνώστας μας βιβλίο τῶν Φιλολογικῶν Ἀναμνήσεων τοῦ μυθιστοριογράφου Φρανσὶ Καρκό, ὁ ὁποῖος ἦταν ὁ πρῶτος κριτικὸς ποὺ πρόσεξε τὴν παράξενη τέχνη τοῦ Οὐτριλλὸ καὶ ποὺ ἀγωνίστηκε γιὰ νὰ τὸν ἐπιβάλη στὸν κόσμο τῶν φιλοτέχνων.

***

«Ἀπὸ καιρό, γράφει ὁ Φρανσὶ Καρκό, στὰ διάφορα κέντρα τῆς Μονμάρτρης, ὅπου μαζευόμαστε τότε μιὰ μεγάλη παρέα, ἀπὸ τὸν Μὰξ Ζακόμπ, τὸν Πιὲρ Μὰκ Ὀρλάν, τὸν Μαριὸ Μενιέ, τὸν Γκιγιόμ Ἀπολλιναίρ, τὸν Ντεπακί, τὸν ὑποφαινόμενο καὶ ἄλλους μποὲμ τῆς χρυσῆς πρωτοπορειακῆς ἐποχῆς, ἀπὸ καιρὸ σὲ καιρό, λοιπόν, καὶ ἰδίως ὕστερ' ἀπὸ τὰ μεσάνυχτα, βλέπαμε ν' ἀνοίγη ξαφνικὰ ἡ πόρτα καὶ νὰ ἐμφανίζεται ἕνας νέος ὡς τριάντα χρόνων, ὀχρός, ἀξύριστος, μὲ λαμπερὰ ὅμως μάτια, μὲ ροῦχα κουρελιασμένα, γεμάτα μπογιές. Ἔκανε μερικὰ βήματα παραπατώντας, χειρονομώντας, παραμιλώντας σὰν τρελλός, πλησίαζε στὸν πάγκο καὶ ζητοῦσε μιὰ λίτρα κρασί. Ὕστερα ἔπαιρνε τὸ μπουκάλι καὶ τὸ ἄδειαζε ὁλόκληρο, χωρὶς νὰ πάρη ἀναπνοή, χωρὶς νὰ μεταχειρίζεται ποτέ του ποτῆρι... καὶ παράγγελνε καὶ δεύτερη λίτρα.

Ὁ παράξενος αὐτὸς τύπος ἦταν ὁ ζωγράφος Μωρὶς Οὐτριλλό, πιὸ γνωστὸς τότε στὶς ταβέρνες τῆς Μονμάρτρης, παρὰ στοὺς καλλιτεχνικοὺς κύκλους. Καὶ αὐτοὶ ἀκόμα οἱ «πρωτοπόροι» τῆς παρέας μας, οἱ ὁποῖοι θαύμαζαν μονάχα ὅ,τι ἦταν ἀντιακαδημαϊκό, ἀσυνήθιστο, μ' ἄλλα λόγια κάθε τί ποὺ ἔφερνε «καινοῦργια ρίγη στὴν Τέχνη», δὲν μποροῦσαν νὰ καταλάβουν τὴ «μανία» τοῦ Οὐτριλλό, νὰ κατανοήσουν τὸν βαθὺ συμβολισμὸ τῶν πινάκων του. Ἐγὼ μόνο ἀποτελοῦσα ἐξαίρεσι στὸν κανόνα αὐτόν. Ἀπὸ τὴν πρώτη στιγμὴ ποὺ γνώρισα τὸν Μωρίς, ἔνοιωσα μιὰ ἀπέραντη στοργὴ καὶ συμπάθεια γιὰ τὸν δυστυχισμένο αὐτὸν ἄνθρωπο, ὁ ὁποῖος δοκίμαζε πικρὴ ἡδονὴ, ἐξευτελιζόμενος, βασανίζοντας ὁ ἴδιος τὸν ἑαυτό του. Καὶ ἀπὸ τὴν πρώτη στιγμὴ ποὺ εἶδα τοὺς πίνακές του — ἔνα βράδυ, ποὺ μὲ κάλεσε στὴ σοφίτα του, ἄρχισα νὰ θαυμάζω ἀνεπιφύλακτα τὸν μεγάλο καλλιτέχνη, ὁ ὁποῖος, χωρὶς νὰ διδαχθῆ ποτέ του τοὺς νόμους τῆς ζωγραφικῆς, συνέθετε ταμπλὼ μὲ ρομαλὲς σχέδιο, μὲ βαθειὰ ἀντίληψι τῆς ἁρμονίας τῶν χρωμάτων καὶ μὲ πρωτοτυπία, ποὺ ἄγγιζε τὰ ὅρια τῆς μεγαλοφυΐας.

—Ἔ, Μωρίς, τοῦ φώναζα ἀπὸ τὸ τραπέζι, στὸ ὁποῖο καθόμουν μὲ τὴν παρέα μου, ὅταν ἔβλεπα τὸν φίλο μας ν' ἀδειάζη καὶ τὴ δεύτερη λίτρα τοῦ κρασιοῦ, δὲν ἔρχεσαι νὰ μᾶς κρατήσης συντροφιά ;

Ὁ Οὐτριλλὸ μᾶς ἔρριχνε μιὰ ἄγρια ματιὰ καὶ κουνοῦσε τὸ κεφάλι του ἀρνητικά, ψιθυρίζοντας ἀκατάληπτα λόγια. Θὰ ἔπρεπε βέβαια νὰ σηκωθῶ τότε ἀπὸ τὴ θέσι μου, νὰ τὸν πλησιάσω, νὰ προσπαθήσω νὰ τὸν τραβήξω στὸ τραπέζι μας. Μὰ δὲν τὸ ἔκανα αὐτό, γιατὶ ἤξερα πὼς ὁ Οὐτριλλὸ δὲν τὸ εἶχε σὲ τίποτα ν' ἀράξη κανένα μπουκάλι καὶ νὰ μοῦ τὸ φέρη στὸ κεφάλι ! Ὅταν τὸν ἔπιανε κρίσι μισανθρωπίας, γινόταν θηρίο ἀνήμερο... Ἀφοῦ, λοιπόν, ὁ Οὐτριλλὸ μεθοῦσε, ἄρχιζε τὰ κατορθώματά του. Πλησίαζε σὲ τραπέζια, στὰ ὁποῖα καθόντουσαν πρόσωπα ἄγνωστά του, ἔπαιρνε τὰ ποτήρια, τὰ πετοῦσε κάτω, ἔβριζε τοὺς ἄνδρες, πείραζε τὶς γυναῖκες, ἕτοιμος νὰ μαλώση μὲ τὴν πρώτη εὐκαιρία. Μὰ οἱ πελάται τοῦ κέντρου ἤ τὸν ἤξεραν ἐξ ὄψεως ἤ εἶχαν ἀκούσει νὰ γίνεται λόγος γι' αὐτὸν τὸν μισότρελλο ζωγράφο, καὶ δὲν τὸν παρεξηγοῦσαν... Τέλος, ὁ Μωρίς, μὴ ἔχοντας ποῦ ἄλλοῦ νὰ ξεσπάση, ἄδειαζε ἀκόμα καμμιὰ λίτρα κρασί, ἔβγαζε ἀπὸ τὴν τσέπη του κανένα κάρβουνο ἤ χρώματα καὶ ἄρχιζε νὰ ζωγραφίζη στοὺς τοίχους ἤ στ' ἄσπρα μάρμαρα τῶν τραπεζιῶν, μὲ σπασμωδικὲς κινήσεις, πρόχειρες συνθέσεις, ἡ ὁποῖες, ὡστόσο, εἶχαν μιὰ ἄγρια, ἀσυνήθιστη ὡμορφιά...

Καὶ ὕστερα γονάτιζε στὸ πάτωμα, στὴ μέση τῆς ταβέρνας, καὶ χτυποῦσε τὰ στήθη του, οὐρλιάζοντας :

—Δέστε με καλὰ καὶ φτύστε με !... Εἶμαι ἕνας ἐλεεινός, ἕνας παλη-ἄνθρωπος ! Εἶμαι ὁ γιός, ποὺ ἀφήνει τὴ μητέρα του νὰ ζῆ σὰν κοινὴ γυναῖκα καὶ ποὺ τῆς παίρνει ὕστερα τὰ λεπτὰ γιὰ νὰ πάη νὰ τὰ πιῆ !... Εἴδατε ποτέ σας τέτοιο κακοῦργο ;... Νά, καὶ ἀπόψε μέθυσα μὲ τὰ χρήματα ποὺ πῆρα ἀπὸ τὴ μητέρα μου !... Καὶ ξέρετε πῶς τὰ κέρδισε ἡ μητέρα μου τὰ χρήματα αὐτά ; Θὰ σᾶς τὸ πῶ ἀμέσως...

Ὁ ζωγράφος Οὐτριλλό, κατὰ τὴν νεότητά του

Καὶ ὁ Μωρίς, γονατισμένος πάντοτε καὶ χτυπώντας τὰ στήθη του καὶ τὸ κεφάλι του, ἄρχιζε τότε ν' ἀραδιάζη ἀφάνταστες βωμολοχίες εἰς βάρος τῆς μητέρας του. Σήμερα ποὺ ἡ Σουζάνα Βαλαντόν, ἡ μητέρα τοῦ Οὐτριλλό, δὲν ζῆ πειά, μπορῶ νὰ σᾶς πῶ πὼς ὅλα ὅσα ἔλεγε ὁ Μωρὶς γιὰ τὴν ἁγία αὐτὴ γυναῖκα ἦσαν ὅλα ἀληθινά ! Ἡ Σουζάνα Βαλαντὸν κατρακύλησε πράγματι στὰ τελευταῖα σκαλοπάτια τῆς διαφθορᾶς — γιὰ νὰ συντηρήση ὅμως τὸ γιό της, ποὺ τὸν λάτρευε μὲ ἀπελπισία, πιστεύοντας βαθειὰ στὴν καλλιτεχνικὴ του ἰδιοφυΐα !... Ἀλλὰ ὅταν ἄκουγα, τὴν ἐποχὴ ἐκείνη τὸν Οὐτριλλὸ νὰ διασύρη ἔτσι μπροστὰ σὲ ξένο κόσμο τ' ὄνομα τῆς μητέρας του, μ' ἔπιαγε ἡ ἀγανάκτησι, δὲν μποροῦσα νὰ κρατηθῶ... Ὡρμοῦσα πάνω στὸν μεθυσμένο ζωγράφο, τὸν ἄρπαζα ἀπὸ τὸ λαιμό, τοῦ ἔκλεινα τὸ βλάσφημο στόμα του μὲ τὰ χέρια μου καὶ φώναζα :

—Λὲς ψέματα, παλημάνθρωπε ! Δὲν ντρέπεσαι νὰ μιλᾶς ἔτσι γιὰ τὴ μητέρα σου ;...

Ὁ Οὐτριλλὸ μοῦ ἔρριχνε ἕνα παρατονετικὸ βλέμμα, ἐρχόταν γιὰ μιὰ στιγμὴ στὰ σύγκαλά του, μετανοοῦσε γιὰ κεῖνα ποὺ εἶπε, ἄφηνε τὰ δάκρυά του νὰ τρέξουν στὰ ὠχρά, βαθυλωμένα μάγουλά του, καὶ σωριαζόταν ἀναίσθητος στὸ πάτωμα...

Παρακαλοῦσα τότε ἕναν ἀπὸ τὴν παρέα μου νὰ μὲ βοηθήση νὰ μεταφέρω τὸν Μωρὶς σ' ἕνα ἀμάξι καὶ νὰ τὸν πάμε στὸ σπίτι του.

***

Θυμᾶσαι, Μωρίς, τὴ σοφίτα, στὴν ὁποία ἔμεινες δέκα ὁλόκληρα χρόνια, σὲ μιὰ ἐργατικὴ πολυκατοικία τῆς ὁδοῦ τῶν Τεσσάρων Ἀνέμων ; Θὰ τὴν θυμᾶσαι, βέβαια, δὲν μπορεῖ, ὅπως τὴν θυμόμαστε ὅλοι οἱ παληοί σου φίλοι. Ἦταν μικρή, χαμηλοτάβανη, μὲ ξεχαρβαλωμένη πόρτα, μὲ παράθυρα σκεπασμένα ἀπὸ χαρτιά, μ' ἕνα ντιβάνι, μὲ μιὰ καρέκλα, μ' ἕνα χωλὸ τραπέζι, μὲ μιὰ λεκάνη χωματένια — καὶ μὲ τοὺς τοίχους γεμάτους ἀπὸ ταμπλώ !.... (Ποῦ νὰ τὸ φαντάζονταν, ἀλήθεια, αὐτοὶ οἱ πίνακες ὅτι θὰ κοσμοῦσανε μιὰ μέρα τὸ Λοῦβρο καὶ τὶς μεγαλείτερες καλλιτεχνικὲς συλλογὲς τοῦ κόσμου !...).

Θυμᾶμαι, ἀκόμα, Μωρίς, ὅτι ἕνα ἀπόγευμα, ἐνῶ ἀνέβαινα, ἀγχομαχώντας, τὶς ἀτέλειωτες σκάλες, ποὺ θὰ μ' ἔβγαζαν στὴ σοφίτα σου — εἶχα καιρὸ νὰ σὲ δῶ στὴ Μονμάρτρη καὶ ἄρχισα ν' ἀνησυχῶ — ἔπεσε ξαφνικὰ ἀπάνω μου ὁ θυρωρὸς τῆς πολυκατοικίας, ὁ ὁποῖος κατέβαινε ἔξαλλος τέσσερα - τέσσερα τὰ σκαλιά...

—Κύριε Φρανσί, κύριε Φρανσί ! μοῦ εἶπε μὲ λαχανιασμένη φωνή. Ὁ Θεὸς σᾶς ἔφερε ἐδῶ !... Πρέπει νὰ μὲ βοηθήσετε !...

—Τί συνέβη ; φώναξα τρομαγμένος...

—Ὁ κύριος Μωρίς, ὁ κύριος Μωρίς...

—Τί ἔκανε, ἐπιτέλους, ὁ κύριος Μωρίς ;...

—Δηλητηριάστηκε !... Δηλητηριάστηκε, κύριε Φρανσί !... Γύρισε τὸ μεσημέρι σπίτι μεθυσμένος, κρατώντας ἕνα μπουκάλι κρασὶ στὰ χέρια του... Τὸν εἶδα σὲ τέτοια ἐλεεινὰ χάλια, ὥστε τοῦ πῆρα διὰ τῆς βίας τὸ μπουκάλι ἀπὸ τὰ χέρια του καὶ τὸ κλείδωσα σ' ἕνα ἐρημάρι... (Τὸν ἀγαπῶ τὸν κ. Μωρίς, γιατὶ εἶνε κατὰ βάθος καλὸ παιδὶ καὶ ραγίζεται ἡ καρδιά μου ὅταν τὸν βλέπω νὰ καταστρέφεται μὲ τὸ ποτό...!). Ὁ κύριος Μωρίς, ἀφοῦ εἶδε ὅτι δὲν θὰ μὲ κατάφερνε νὰ τοῦ δώσω πίσω τὸ μπουκάλι μὲ τὸ κρασί, μ' ἔβρισε χυδαῖα καὶ ἀνέβηκε στὸ δωμάτιό του, ἀπειλώντας ὅτι θὰ βάλη φωτιὰ στὸ σπίτι. «Φώναζε ὅσο θέλεις, ἔλεγα μὲ τὸ νοῦ μου. Ἄλλο κρασὶ δὲν ἔχει ! Σοῦρε τώρα νὰ κοιμηθῆς !...». Σὲ λίγο ὅμως ἄκουσα δυνατὰ ξεφωνητὰ ἀπάνω... Ἔτρεξα ἀμέσως, ἀνήσυχος, καὶ εἶδα στὸ προτελευταῖο πάτωμα μιὰ νοικάρισσά μας νὰ τραβᾶ τὰ μαλλιά της καὶ νὰ σκούζη.

»—Ὁ μισότρελλος ὁ ζωγράφος ποὺ μένει στὴ σοφίτα, μοῦ εἶπε, ὥρμησε ξαφνικὰ στὸ δωμάτιό μου, ἄρπαξε ἕνα μπουκάλι κολώνια καὶ τὸ ἤπιε ὁλόκληρο !... Θὰ τοῦ κάψη τὰ σωθικά !... Μὰ γιατὶ δὲν τὸν κλείνουν, ἐπιτέλους, σ' ἕνα φρενοκομεῖο αὐτὸ τὸν μεθύστακα ;

»Αὐτὰ μᾶς ἔκανε, κύριε Φρανσί, ὁ κύριος Μωρίς...».

Εἶπα τοῦ θυρωροῦ νὰ τρέξη νὰ εἰδοποιήση ἕνα γιατρὸ καὶ ἀνέβηκα στὴ σοφίτα.

Καὶ σὲ βρῆκα, Οὐτριλλό, ξαπλωμένο στὸ πάτωμα, νὰ σπαρταρᾶς σὰν τὸ ψάρι, κρατώντας τὴν κοιλιά σου μὲ τὰ δυό σου χέρια...

—Διψῶ ! Διψῶ ! ἔλεγες μὲ βραχνὴ φωνή.

Εἶχες τέτοια δίψα γιὰ κρασί, δυστυχισμένε μου φίλε, ποὺ δὲν μποροῦσε νὰ τὴν σβύση οὔτε ἡ κολώνια !

Καὶ κάθε τόσο ψιθύριζες μὲ ἄπειρο πόνο τὴ λέξι :

—Μαμά !... Μαμά !...

Ἡ μαμά σου θὰ τριγυρνοῦσε τὴν ὥρα ἐκείνη στοὺς δρόμους, βαμμένη καὶ προκλητική, γιὰ νὰ κερδίση λίγα λεπτά, μὲ τὰ ὁποῖα θὰ μποροῦσες νὰ πληρώσης τὸ νοίκι σου, ν' ἀγοράσης χρώματα, νὰ φᾶς —

ΕΚΛΕΚΤΕΣ ΣΕΛΙΔΕΣ

ΑΝΑΜΕΣΑ ΣΤ' ΑΓΡΙΜΙΑ ΤΗΣ ΖΟΥΓΚΛΑΣ ΤΟΥ ΛΟΝΔΙΝΟΥ

[Ἕνα ζωντανὸ ρεπορτάζ τοῦ διασήμου Γάλλου δημοσιογράφου κ. Ζὰν Ζοζὲφ - Ρενώ]

ΤΗΝ Ἀγγλία εἶνε τόσο δύσκολο νὰ γλυτώσῃ ἕνας κακοποιὸς ἀπὸ τὰ χέρια τῆς ἀστυνομίας, ὥστε καὶ αὐτοὶ ἀκόμα οἱ δολοφόνοι πηγαίνουν σχεδὸν μόνοι τους νὰ ἀνέβουν στὴν λαιμητόμο, γνωρίζοντας ὅτι δὲν πρόκειται ν' ἀποφύγουν τὴν ἐσχάτη τιμωρία. Γι' αὐτὸν ἴσως τὸ λόγο ἡ ἐγκληματικότης περιωρίσθηκε τόσο πολὺ στὴν Ἀγγλία τὰ τελευταῖα χρόνια. Τὸ Οὐάϊτσάπελ, ποὺ ἐθεωρεῖτο ἄλλοτε φωλιὰ τῶν κακούργων, ἡ κολασμένη αὐτὴ συνοικία, ποὺ τὴν...ἀποθανάτισαν ὁ Τζὰκ ὁ Ἀντεροβγάλτης καὶ ὁ Σέρλοκ Χόλμς, εἶνε σήμερα ἕνα καθαρὸ προάστειο, κατοικημένο ἀπὸ φιλήσυχους μικροέμπορους.

Ἐξ ἀντιθέτου, οἱ διαρρῆκται ἀφθονοῦν στὸ Λονδίνον. Πρέπει ὅμως νὰ σημειωθῇ ὅτι οἱ περισσότεροι ἀπὸ τοὺς Λονδρέζους λωποδύτες σπανίως κρατοῦν γιὰ τὸν ἑαυτόν τους τὸ προϊὸν τῆς...ἐργασίας των. Ἔχουν, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, μιὰ μικρὴ φιληναδίτσα, γιὰ τὸ χατῆρι τῆς ὁποίας σπάνε τὶς προθῆκες τῶν κοσμηματοπωλείων τοῦ Γουέστ Ἔντ, ληστεύουν τὰ μυροπωλεῖα καὶ λεηλατοῦν τὰ καράβια, ποὺ εἶνε ἀγκυροβολημένα στὸν Τάμεσι. Συχνὰ οἱ κακοποιοὶ αὐτοὶ κάνουν καὶ νυχτερινὲς ἐπιθέσεις ἐναντίον πλουσίων διαβατῶν. Καὶ ὅ.' αὐτά, ὅπως εἴπαμε καὶ παραπάνω, γιὰ τὸ χατῆρι μιᾶς μικρῆς. Αὐτὸ ὅμως δὲν ἐμποδίζει τὶς φίλες τους νὰ τοὺς προδώσουν στὴ Σκώτλαντ Γιάρντ, ὅταν βρεθῇ κανεὶς ἐπιθεωρητὴς καὶ τὶς ὑποσχεθῇ μιὰ καλὴ ἀμοιβή.

Σὲ ἀνώτερη κάπως βαθμίδα τῆς...ἱεραρχίας τους στέκονται οἱ ἐπαγγελματίαι ἐκεῖνοι, οἱ ἀτοῖοι συνηθίζουν νὰ παρακολουθοῦν ἐπὶ ὁλόκληρες ἑβδομάδες ἕνα πλούσιο σπίτι, ὡς ὅτου, ἕνα βράδυ ποὺ δίνεται χορὸς ἢ γεῦμα στὴν κατοικία ποὺ ἐπεσήμαναν, μπαίνουν μέσα ἀπὸ τὰ παράθυρα καὶ ἐνῶ οἱ οἰκοδεσπόται καὶ οἱ ὑπηρέται εἶνε ἀπασχολημένοι στὴν τραπεζαρία, βρίσκουν τὴν εὐκαιρία ν' ἀδειάσουν τὰ δωμάτια ἀπὸ κάθε πολύτιμο ἀντικείμενο. Τὰ κλοπιμαῖα τὰ βάζουν σὲ τσουβάλια καὶ τὰ πετοῦν στοὺς συντρόφους των, ποὺ περιμένουν ἀπὸ κάτω... Οἱ κλέφτες ποὺ ἀκολουθοῦν αὐτὴ τὴ «μέθοδο ἐργασίας» θεωροῦνται ἀπὸ τοὺς συναδέλφους των ἀριστοκράται, ἐπειδή, τὶς περισσότερες φορές, γιὰ νὰ μάθουν τὰ κατατόπια ἑνὸς σπιτιοῦ, σχετίζονται προηγουμένως μὲ τὸν οἰκοδεσπότη. Εἶνε, λοιπόν, ὑποχρεωμένοι νὰ φοροῦν συχνὰ φράκο καὶ νὰ συναναστρέφωνται μέλη τῆς ἀνωτέρας κοινωνικῆς τάξεως !

Εἶνε καταπληκτικὸς ὁ ἀριθμὸς τῶν λωποδυτριῶν, ποὺ κυκλοφοροῦν σήμερα στοὺς δρόμους καὶ στὰ πολυσύχναστα κέντρα τοῦ Λονδίνου. Ἀπὸ αὐτῆς τῆς ἀπόψεως, ὁ φεμινισμὸς ἐτετέλεσε πραγματικὰ θαύματα !... Θεωροῦμε περιττὸ νὰ σᾶς ποῦμε ὅτι ὅλες ἡ λωποδύτριες εἶνε γυναῖκες ὡραιότατες... Σ' ἕνα ὑπόγειο σιδηροδρομικὸ σταθμό, σὲ ἕνα συνωστισμό, σ' ἕναν κινηματογράφο, ποιὸς κύριος δὲν θὰ αἰσθανθῇ νὰ τὸν περνοῦν εὐχάριστα ρίγη συγκινήσεως μὲ τὴν ἐπαφὴ μιᾶς θελκτικῆς, ἀρωματισμένης γυναίκας... Εἶνε δυνατόν, σὲ τέτοιες στιγμές, νὰ βάλῃ ἕνας ἄνδρας κακὴ ὑποψία μὲ τὸ νοῦ του ;... Ἀπεναντίας, προσπαθεῖ νὰ καταστήσῃ πιὸ στενὴ τὴν ἐπαφὴ αὐτή... Ξαφνικὰ ὅμως ἡ κυρία ἀπομακρύνεται ἀπὸ κοντά του ἀγανακτισμένη, καί, πολὺ συχνά, ὅταν ὁ κύριος φάνηκε ὑπερβολικὰ τολμηρός, τὴν φιλοδωρεῖ καὶ μ' ἕνα ἠχηρὸ μπάτσο... Οἱ παριστάμενοι ἀρχίζουν νὰ γελοῦν καὶ ὁ κύριος σπεύδει νὰ ἐξαφανισθῇ, κατακόκκινος ἀπὸ τὴν ντροπή του γιὰ τὸ πάθημά του...

Ἀργότερα, ὅταν θ' ἀντιληφθῇ ὅτι τοῦ λείπει τὸ πορτοφόλι του ἢ ἡ ἀσημένια σιγαροθήκη του ἢ καὶ τὸ χρυσὸ ρολόϊ του, ὅταν θὰ μπορέσῃ ἐπὶ τέλους νὰ ἐξηγήσῃ τὴν ἀφορμὴ τῆς στιγμιαίας συμπάθειας, ποὺ τοῦ ἔδειξε ἡ ὡραία ἄγνωστος, θὰ εἶνε πολὺ ἀργὰ πειὰ γιὰ νὰ ξανάβρῃ τὰ χαμένα. Ἐξ ἄλλου, καὶ ἂν ἀκόμα ἔπιανε τὴν λωποδύτρια τὴν ἴδια στιγμή, δὲν θὰ εὕρισκε τίποτε ἀπάνω της, γιατί ἐκείνη θὰ εἶχε «πασσάρει» στὸ μεταξὺ τὸ κλοπιμαῖο στὸ σύντροφό της, σ' ἕναν σοβαρὸ κύριο, ποὺ στεκότανε δίπλα της, διαβάζοντας μ' ἐμβρίθεια τοὺς «Τάϊμς».

Ἀπὸ τοὺς ἑκατὸ Ἄγγλους, οἱ ὀγδόντα τοὐλάχιστον θὰ ἔχουν κάνει —πολλὰ ἢ λίγα χρόνια, ἀδιάφορο—στὴ μακρυνὴ καὶ μυστηριώδη Ἄπω Ἀνατολή. Ἐκεῖ κάτω ἔμαθαν τὴ χρῆσι τοῦ ὀπίου, τὴν ὁποία δὲν μποροῦν νὰ κόψουν καὶ μετὰ τὴν ἐπιστροφή τους στὴν Ἀγγλία.

Ὑπάρχουν σήμερα στὴν Ἀγγλία ἄπειρα καπνιστήρια ὀπίου, πολλὰ ἀπὸ τὰ ὁποῖα εἶνε διαρρυθμισμένα σὰν παλάτια τῆς Χαλιμᾶς. Ἡ ἀστυνομία ὅμως δὲν ἐπιτρέπει τὴ λειτουργία τους καὶ οἱ ἰδιοκτῆται τους ἀναγκάζονται κάθε τόσο ν' ἀλλάζουν ἐνδιαίτημα. (Στὴν Ἀμερικὴ οἱ ἐπιχειρηματίαι αὐτοὶ δὲν θὰ εἶχαν παρὰ νὰ δώσουν ἕνα ποσοστὸν ἀπὸ τὰ κέρδη τους στὸ διοικητὴ τοῦ ἀστυνομικοῦ τμήματος τῆς περιφερείας των γιὰ νὰ ἔχουν καὶ τὴν....ὑποστήριξι τῶν ὀργάνων τῆς τάξεως. Μὰ οἱ Ἄγγλοι ἀστυνομικοὶ δὲν ἐκβιάζονται ποτέ !).

Στὰ καπνιστήρια αὐτὰ τὶς πίπες μὲ τὸ θαυματουργὸ ναρκωτικὸ τὶς ἑτοιμάζουν, μπροστὰ στὸν πελάτη, ξαπλωμένο σὲ μαλακὰ ντιβάνια, μισόγυμνα κορίτσια, φερμένα ἀπὸ τὴν Ἰνδοκίνα, ἀπὸ τὴν Μαλαισία, ἀπὸ τὴν Κίνα. Καὶ τὸ θέαμα τῶν γυναικῶν αὐτῶν μεθᾶ τοὺς Εὐρωπαίους πιὸ ἀποτελεσματικὰ ἴσως καὶ ἀπὸ τὸ ὄπιο, καὶ τοὺς μεταφέρει μιὰ ὥρα ἀρχήτερα στὸν κόσμο τῶν παραδεισίων ὁραμάτων.

Τὰ λαϊκὰ χασισοποτεῖα βρίσκονται στὸ Λάϊμχάους, τὴν Κινεζικὴ συνοικία, ποὺ ἁπλώνεται σὲ μιὰ πένθιμη τοποθεσία, κοντὰ στὸν Τάμεσι, ἀνάμεσα σὲ ἀχρηστευμένες μαοῦνες, σὲ ἠλεκτρικοὺς γερανοὺς καὶ σὲ τεράστιες ἐγκαταστάσεις ἀεριόφυλος. Πρέπει νὰ εἶνε κανεὶς ὠπλισμένος μὲ μεγάλη δόσι θάρρους, πρέπει νὰ ἔχῃ καταλληφθῇ ἀπὸ τὴ νοσηρὴ ἐπιθυμία τῶν ἐντόνων συγκινήσεων σὲ βαθμὸ νὰ μὴ ξέρῃ πειὰ τί κάνει, γιὰ ν' ἀποφασίσῃ νὰ κατέβῃ στὰ καταγώγια αὐτά, ποὺ βρίσκονται πολλὰ μέτρα κάτω ἀπὸ τὴ γῆ...

Σ' αὐτὰ τὰ χασισοποτεῖα καταφεύγουν οἱ μαῦροι, οἱ κίτρινοι, οἱ κόκκινοι ναῦτες, ποὺ ἀποβιβάζονται στὸ Λονδῖνο ἀπὸ καράβια, ποὺ ἔρχονται ἀπὸ τοὺς Τροπικούς, ἀπὸ μακρυνὲς θάλασσες, ἀπὸ ξωτικὰ νησιά, μὲ ὀνόματα τόσο παράξενα, ποὺ ἀντηχοῦν στ' αὐτιὰ σὰν μουσική... Καὶ ὅλος αὐτὸς ὁ πρωτόγονος κόσμος τῶν θαλασσόλυκων ξεχύνεται στὰ κέντρα διασκεδάσεως καὶ στὰ χασισοποτεῖα τοῦ Λάϊμχάους, ὄχι τόσο γιὰ νὰ γλεντήσῃ, ὅσο γιὰ νὰ μαλώσῃ, νὰ χτυπήσῃ, νὰ δημιουργήσῃ θόρυβο, φασαρία. Οἱ ναῦτες αὐτοὶ θεωροῦν ἔχθρό τους ὅποιο συναντήσουν μπροστά τους. Εἶνε ἀνήμερα θηρία, ποὺ τ' ἄφησαν ἐλεύθερα σὲ μιὰ πολυκατοικημένη συνοικία. Τίποτα δὲν μπορεῖ νὰ τοὺς σταματήσῃ στ' ὁρμητικό τέρασμά τους. Δὲν ἀναγνωρίζουν κανένα νόμο, δὲν ὑποτάσσονται σὲ καμμιὰ θέλησι... Μαχαιρώνουν καὶ λησταῦουν ὄχι μὲ κακὴ καρδιά, ἀλλὰ γιὰ νὰ γελάσουν λίγο !

Καὶ ἔτσι ἡ Κινέζικη συνοικία τοῦ Λονδίνου εἶνε ἡ πιὸ ἐπικίνδυνη περιοχὴ τῆς ζούγκλας τοῦ Λονδίνου. Ὅλοι οἱ λαϊκοὶ μυθιστοριογράφοι, ποὺ ζήτησαν νὰ τὴν περιγράψουν, ἐθεωρήθησαν ὑπερβολικοὶ ἀπὸ τοὺς ἀναγνώστες των. Καὶ ὅμως δὲν μπόρεσαν ν' ἀποδώσουν οὔτε ἕνα ἐλάχιστο μέρος ἀπὸ τὴ στυγνή, τὴν κολασμένη πραγματικότητα τοῦ Λάϊμχάους !...

Ὅταν ὁ δαίμων τῆς ἀκολασίας κυρίευε τὸν Ὄσκαρ Οὐάϊλδ, ὁ ἔξοχος αὐτὸς αἰσθητικός, ἔτρεχε τὴ νύχτα σὰν τρελλὸς στοὺς σκοτεινοὺς δρόμους τοῦ Λάϊμχάους, προσπαθῶντας μέσα στὸ πένθιμο αὐτὸ περιβάλλον νὰ ἱκανοποιήσῃ ὅλα τὰ κακὰ ἔνστικτα, ποὺ ξυπνοῦσαν σὰν φείδια στὴν καρδιά του... Στὰ χασισοποτεῖα τῆς Κινέζικης συνοικίας, ὁ «ἄνθρωπος μὲ τὸ πράσινο γαρύφαλλο» συνέθετε—χωρὶς νὰ τὸ ξέρῃ οὔτε ὁ ἴδιος—ἀνάμεσα σὲ ρυπαρὲς γυναῖκες τοῦ δρόμου καὶ μὲ μεθυσμένους Κινέζους ναῦτες, τὸ βιβλίο ἐκεῖνο, ποὺ ἀποτελεῖ μιὰ σπαρακτικὴ κραυγὴ πόνου καὶ μεταμελείας, τὸ «Ντὲ Προφοῦντις»....

καί, προπαντός, νὰ πῇς, νὰ πῇς, γιὰ νὰ ζαλίσῃς τὸν δαίμονα, ποὺ σφάδαζε μέσα σου, γιὰ νὰ τὸν κάνῃς νὰ σωπάσῃ !...

Τὰ θυμᾶσαι ὅλα αὐτά, Μωρίς, στὴν κομψὴ παραθαλάσσια βίλλα, στὴν ὁποία μένεις τώρα — πλούσιος πειὰ καὶ δοξασμένος ; Μοῦ ἔστειλες πρὶν ἀπὸ λίγες μέρες ἕνα γράμμα καὶ μοῦ παραπονιέσαι γιατί δὲν ἔρχομαι νὰ σὲ ἰδῶ... Ἀποφεύγω τὶς ἐπισκέψεις αὐτές, γιατί φοβᾶμαι μήπως σοῦ ξαναθυμίσω τὰ περασμένα, ποὺ ἴσως νὰ τὰ ἔχῃς λησμονήσει, γιατί φοβᾶμαι μήπως σοῦ ξαναθυμίσω τὴ μητέρα σου, τὴ Σουζάνα Βαλαντόν...

Ὁ Θεὸς ἀναπαύσοι τὴν ψυχή της ! Ἡ ἁγία αὐτὴ γυναῖκα πέθανε ἐξαντλημένη ἀπὸ τὴ ζωὴ ποὺ ἔκανε, μὰ ἱκανοποιημένη, ἐπειδὴ εἶδε τὸ ἄστρο σου ν' ἀνατέλλῃ, ἐπειδὴ βεβαιώθηκε ὅτι δὲν γελιότανε ὅταν πίστευε στὴν καλλιτεχνική σου ἰδιοφυΐα !...».

ΦΡΑΝΣΙ ΚΑΡΚΟ

ΜΙΚΡΑ ΑΝΕΚΔΟΤΑ

ΤΟ ΠΑΘΗΜΑ ΤΟΥ ΛΟΓΙΩΤΑΤΟΥ

Ἕνας λογιώτατος κάποτε, καθὼς περνοῦσε ἕνα ποτάμι μὲ μιὰ βάρκα, ρώτησε τὸν βαρκάρη :

—Δὲν μοῦ λές, διάβασες φιλοσοφία ;

—Ὄχι ! τοῦ ἀπάντησε ὁ βαρκάρης, κυττάζοντάς τον μ' ἔκπληξι.

—Δυστυχισμένε, τοῦ εἶπε τότε ὁ λογιώτατος, τὸ ἕνα τέταρτο τῆς ὑπάρξεώς σου εἶνε χαμένο. Ξέρεις μήπως τίποτε ἀπὸ γεωλογία ;

—Ὄχι.

—Ἀμ' τότε ἡ μισή σου ὕπαρξι εἶνε χαμένη. Δὲν ξέρεις τοὐλάχιστον κάτι ἀπὸ ἀστρονομία ;

—Ὄχι.

—Ἔ, λοιπόν, ἔχεις χαμένα τὰ τρία τέταρτα τῆς ὑπάρξεώς σου !...

Ὁ βαρκάρης ὅμως τότε ἀναποδογύρισε τὴ βάρκα καὶ καθὼς βρέθηκε μαζὺ μὲ τὸν λογιώτατο μέσα στὸ ποτάμι, τοῦ φώναξε :

—Ξέρεις νὰ κολυμπᾶς ;

—Ὄχι ! τοῦ ἀπάντησε ἐκεῖνος μισοπνιγμένος.

—Ἔ, τότε λοιπὸν ὅλη ἡ ζωή σου εἶνε χαμένη ! τοῦ φώναξε ὁ βαρκάρης. Καὶ τὸν ἄφησε νὰ τὸν παρασύρῃ τὸ ρεῦμα !...